

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

„Kövesd a közpénzek útját!”

Milyen ‘jó/rossz’ energiás projekteket támogatnak a fejlesztési bankok - az EIB és az EBRD ?

**Botár Alexa, klíma-energia
programvezető, MTVSZ**

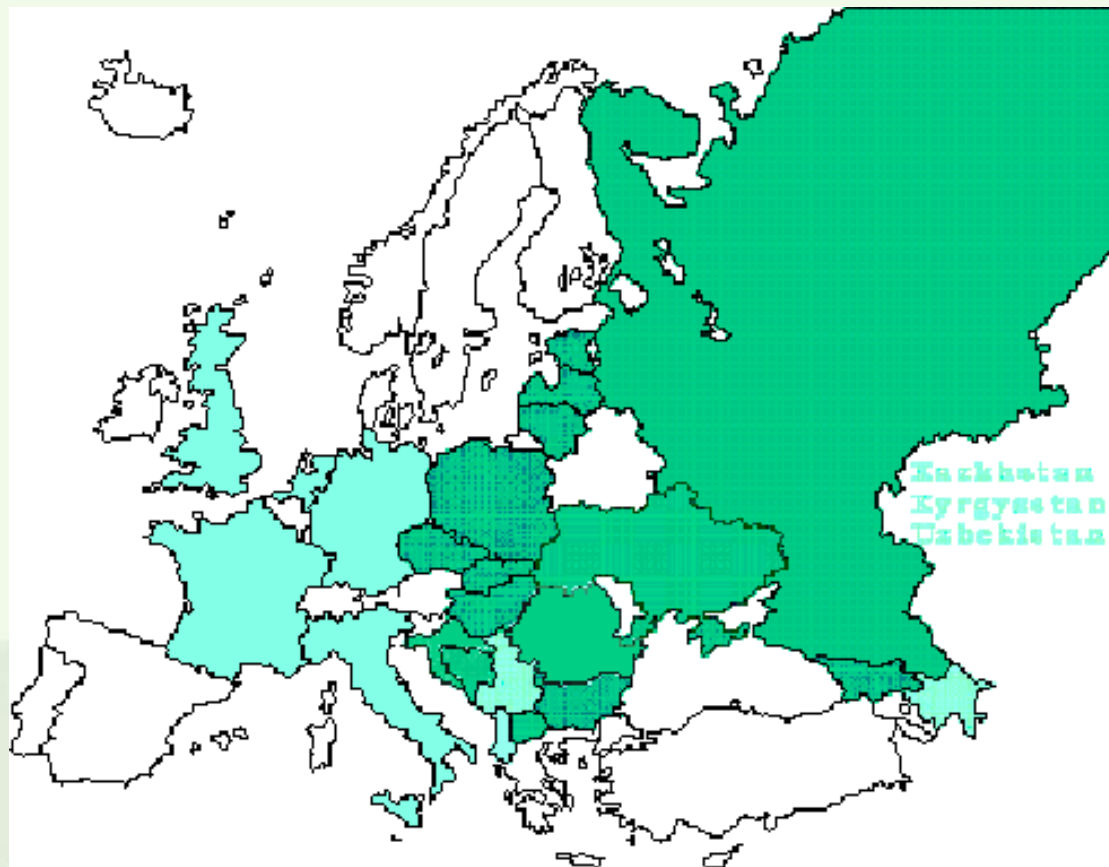
Energia nagylátószög

- Európai vállalások és tervek (ld. 2020, 2030, Dekarbonizációs Útiter, stb.) – átmenet a fosszilisalapú gazdaságból a dekarbonizált, anyag- és energiatakarékos gazdaság felé
- IEA: nem érjük el a klímacélokat, ha csak nem szüntetjük meg a fosszilisenergia támogatásokat
- De: tehetetlenség a rendszerben :
 - 2/3 nem tiszta energiára: EU közpénzek, 2011, áram szolgáltatók/cégek: RES €30 Mrd, 26 Mrd fosszilis, €35 Mrd atom. €40 Mrd-ba került az európai kormányoknak a fosszilisok környezeti-társadalmi költsége <http://www.euractiv.com/energy/oettinger-scared-fossil-fuel-sub-analysis-531291>.
 - Támogatások formái: közvetlen, infrastrukturális, adó, külső költség-mentesség, kedvezmények, támogatási sémák
- Átmenet halogatására indoklás: versenyképesség, gazdaság pl. válság, munkahelyek-társadalmi hatások (ezek cáfolata: ld. Stern-jelentés, EU anyagok és vállalások, Ecofis 2020 és 2030 jelentés, EEA/IEA jelentések) + a halogatás ára!
- Ezért kulcsfontosságú, hogy mire mennek közpénzek az EU-ban és a világon – pénz van, de sokszor nem átmenetet segítő célra és nem hatékonyan költik

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

KKE Bankfigyelő

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

EIB – Európai Beruházási Bank

- „Az EU bankja” – 28 ország a részvényese (HU: 1,679 Mrd eur (2012) –ral járult hozzá)
- Éves költségvetése 60 Mrd eur körül
- Magyar részvétel:

**Varga Mihály (Pü. min.) –
kormányzótanács – meghatározza:
bank policy, éves ktg.vetés stb.**

**Urbán Zoltán (MFB) – EIB
igazgatótanácsának tagja – pénzügyi
műveletekről, kölcsönökről dönt**

**Magyar parlament: demokratikus
kontroll - a nemzeti álláspont ill.
banki politika befolyásolása,
közvetlen kérdések projektekről
(Glencore), jelentések**

EIB – Európai Beruházási Bank

- **Lisszaboni Egyezmény: az EU határain túli hitelei a fenntarthatóságot (ff) szolgálják; Európai Parlament (EP): társ-határozathozatali hatalom az ELM-ben – elszámoltatható az EP és a társadalom felé**
- **EIB mint vonzó bank: AAA besorolás**
- **Átláthatósági problémák: főleg a pénzügyi közvetítők közreműködésével nyújtott EIB hiteleknél (kereskedelmi bankok és magántőke-befektetési alapok) –végső kedvezményezett, kkv-k ismeretlen marad. Pedig a bankra is vonatkozik az Aarhusi Egyezmény**
- **Bankképes, megtérülést garantáló projektek elsőbbsége néha visszaüt – Id. Glencore problémás projektje**
- **2011: 51 EP képviselő: moratórium bányászati projektek közpénzből történő támogatására, ff szabványokig-szabályozásig (hatás: Glencore)**

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

EIB – Európai Beruházási Bank

- EIB: éghajlatváltozás elleni küzdelem prioritás – alacsony szén-dioxid kibocsátású gazdaság felé

DE:

- EIB támogatta káros fosszilis projektek: 16 Mrd euró hitel (2007-2010), ebből 1,7 Mrd szenesre
- Bízató: 2010-ben megújuló (RES) hitelek > fosszilis hitelek , de: a „zöld projektek” egy része problémás pl. 10 MW feletti vízerőművek (ld. drága energia, nem helyieknek) Problémás energiahatékonysági (EE) projektek: új erőművek (még ha kapcsolt is) ill. üzemanyag-fogyasztás növelését célzó projektek
- Elszámoltathatósági problémák: EIB Panaszkezelési Irányelv 2009-től – ez az érintett helyi közösség egyetlen eszköze, de eddig csak papírtigris

EIB – Európai Beruházási Bank

EIB energia támogatási alcél szempontok:

- FF – RES
- Versenyképesség az energiaellátásban - egységes európai energiapiac – hatékonyság és fogyasztói árkontroll
- Energiahatékonyság – kutatás, fejlesztés, innováció
- Energiabiztonság – diverzifikáció, külső függés csökkentése

Formái:

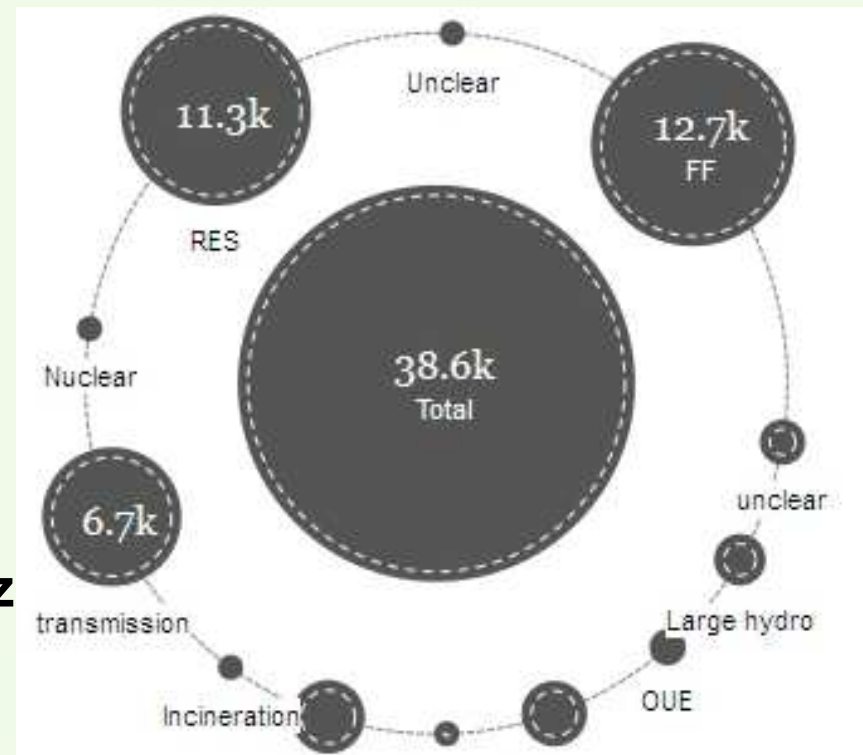
- Kölcsönök (zöme)
- Beruházások (különbféle energiahatékonysági Alapok)
- Közös EIB/Európai Bizottsági EE kezdeményezések: [ELENA](#) (energia projektek megval. assziszt.), [JEREMIE](#) (kkv támog.), [JESSICA](#) (városfejl.) és [JASPERS](#) (új tagáll.).
- Alapok, partnerség stb.

EIB – Európai Beruházási Bank

EIB energiapolitikája felülvizsgálata – új politika 2013-2019 közöttre

- Bankfigyelő javaslatok (2013 júl, ld. levél)
 - -> EIB energiapolitikája zöldült!
 - kibocsátási standardja (EPS): 550 g CO₂/kWh lett, és az EIB karbonár € 28/tCO₂ (2013) , € 45/tCO₂ (2030) = ez azt jelenti, hogy az EIB nem támogat többé szentes erőműveket (csak ha min. 25% biomassa vagy hatékony kogenerációs)
- <http://bankwatch.org/news-media/blog/eib-finally-limits-coal-lending>
- energia portfólió: <http://bankwatch.org/news-media/blog/updated-guide-examining-european-investment-banks-energy-lending-portfolio>

EIB – Európai Beruházási Bank

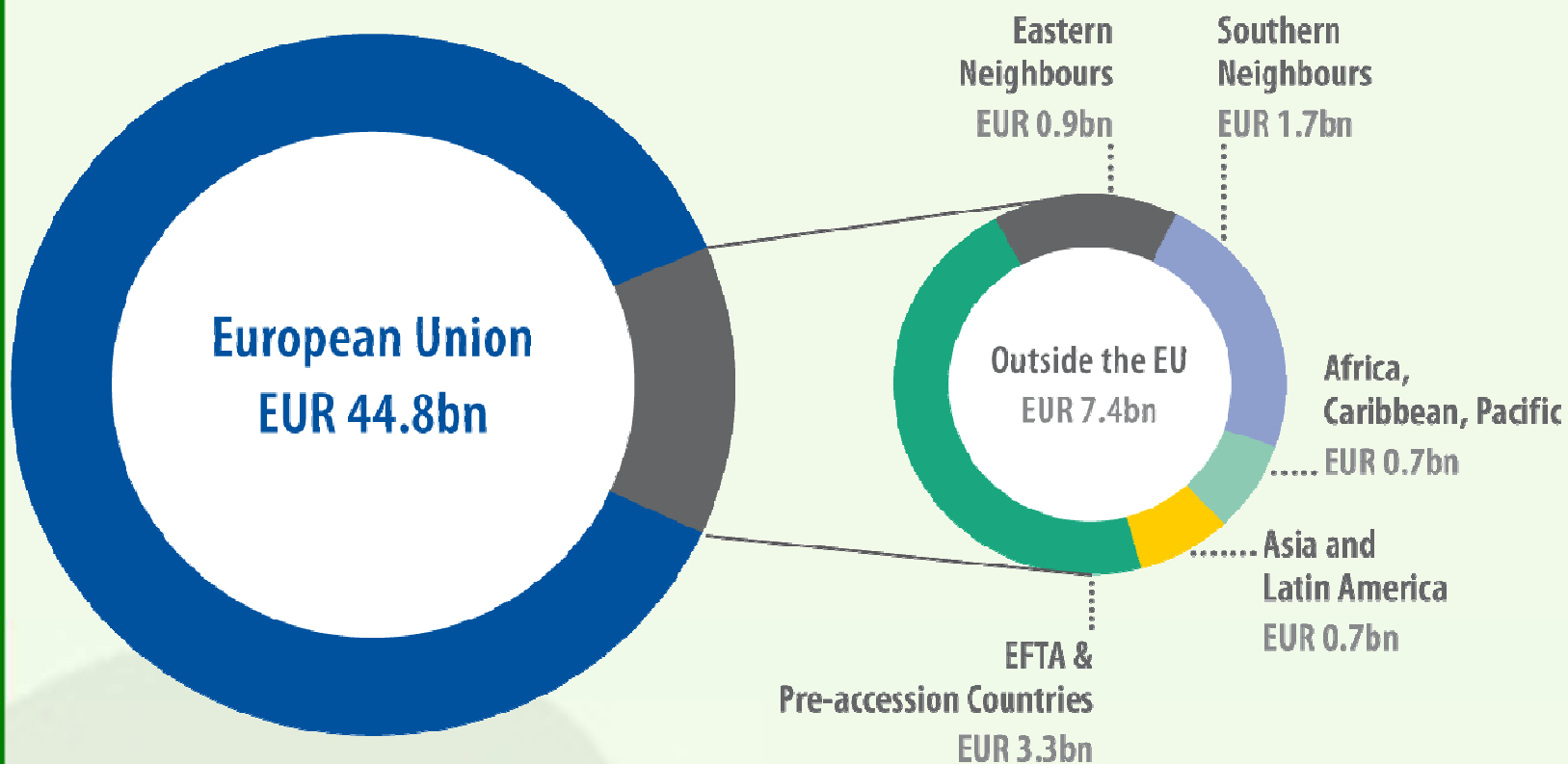
The EIB project cycle

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

EIB – Európai Beruházási Bank támogatásai

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

EBRD – Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank

- 64 országban 1991-től, ezek + EU és EIB tulaj
- 29 országba hitelez (35-ben működik, 9 Mrd eur/év, ez > mint EIB ELM), top: 1. Oroszo 2. Töröko.
- Környezeti és társadalmi teljesítmény standardok, Public Information Policy, Project Compliance Mechanism

- **Missziója:** „*foster the transition towards open market-oriented economies and to promote private and entrepreneurial initiative in countries committed to and applying the principles of multiparty democracy, pluralism and market economics.*”

- Képviselői és elszámoltatható kormányzás
- Civil társadalom, média és részvétel
- Jog és igazsághoz való hozzáférés
- Civil és politikai jogok

EBRD projects 2008-12

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

EBRD – Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank

- EBRD struktúra: kormányzótanács (tagja Varga Mihály), igazgatótanács (tagja Kármán András, HU EBRD iroda)
- EBRD ország-stratégiák 3 évente, ld. HU is: <http://www.ebrd.com/pages/country/hungary.shtml>
- Projektfolyamat: Környezeti és társadalmi hatásvizsgálat, 'project summary document' – az egyedüli részletes infó a projektekről ld. www.ebrd.com
- Az EBRD 3 politikáját vizsgálja 2013-ban felül, közte a környezeti és társadalmi politikáját – ez nagyjából az EU jogszabályokat követi. <http://www.ebrd.com/downloads/research/brochures/sei.pdf>

Magyar
Természetvédők
Szövetsége
Föld Barátai Magyarország

EBRD – Európai Újjáépítési és Fejlesztési Bank

- EBRD ‘a legkevésbé átlátható multilaterális bank’

<http://bankwatch.org/news-media/blog/how-embarrassing-ebrd-transparency-ranked-poorest-among-multilaterals>

- EBRD Energiapolitika felülvizsgálata

- Hiányosságok: nem célozza az EU dekarbonizációs célokat, projekt-csőlátás, szenes projektek limitálására nincs szándék

- de: skandináv országok: „a multilaterális bankok azaz közpénzek ne finanszírozzanak szenes projekteket!” – Világbank, EIB meglépte, EBRD mikor követi?!

- <http://www.bloomberg.com/news/2013-08-05/coal-at-risk-as-global-lenders-drop-financing-on-climate.html>

- FF energia cél, de 2006-2011 közötti támogatások: szén 14% (226 M eur), gáz 31%, RES 44% - 2/3 EU-ba, nagy vízerőmű 11% <http://bankwatch.org/sites/default/files/EBRD-energy-tug-of-war.pdf>

- Ld. Bankfigyelő javaslatok:
<http://bankwatch.org/sites/default/files/SummaryComments-EBRD-energy-strategy-24-Sep2013.pdf>
- http://bankwatch.org/files/annual_report_2012.pdf

**Magyar
Természetvédők
Szövetsége**
Föld Barátai Magyarország

Köszönöm a figyelmet!

alex@mtvsz.hu

<http://www.mtvsz.hu/bankfigyelo>

www.bankwatch.org